

序

朕惟物本乎天人本乎祖譬如木水必有根源是以自古
帝王之興若商之始於有城周之始於有邰蓋其本盛則
葉茂源深則流長非先世之仁恩之所培者厚慶澤之所
鐘者洪安能若是哉朕遭時多難開創尤難幸而天與人
歸功業有成者實由祖宗積德累仁之所致也朕念之弗
已乃筆于書目曰藍山實錄所以重其本始之義亦以敘
朕艱難之業以示子孫云

示字上一垂字

皆

順天肆年仲冬月穀日藍山峒主

Lời tựa Lam Sơn Thực Lục

1. Phiên âm

Trẫm duy, vật bốn hồ thiên, nhơn bốn hò tổ. Thí như mộc thủy tất hữu căn nguyên. Thị dĩ tự cổ, đế vương chi hưng nhược Thương chi thủy ư Hữu Nhung, Chu chi thủy ư Hữu Thai. Cái kỳ bốn thịnh tắc diệt mậu, nguyên thâm tắc lưu trường. Phi tiên thể chi nhân ân chi sở bồi giá hậu, khánh trạch chi sở chung giả hồng an năng nhược thị tai. Trẫm tao thời đa nạn, khai sáng vu nan, hạnh nhi thiên dữ nhơn quy công nghiệp hữu thành giả, thực do tổ tông tích đức lũy nhân chi sở trí dã. Trẫm niệm chi phát dĩ, nãi bút vu thư mục viết Lam Sơn Thực Lục, sở dĩ trọng kỳ bốn thủy chi nghĩa, diệt dĩ tự trẫm gian nan chi nghiệp dĩ [thùy] thị tử tôn vân.

Thời

Thuận Thiên tứ niên, trọng Đông nguyệt, cốc nhựt. Lam Sơn động chủ tự.

2. Dịch nghĩa

Trẫm nghĩ mọi vật lấy gốc ở trời, con người ở tổ tiên. Ví như cây tất có cội, nước có nguồn. Cho nên từ xưa, vua chúa dấy nghiệp giống như nhà Thương bắt đầu từ Hữu Nhung, nhà Chu từ Hữu Thai. Hễ rễ sâu thì cành rậm, nguồn thẳm ắt sông dài. Chẳng có lòng nhân vun bồi cao dày, phước đức chung đúc to lớn từ đời trước thì có được như vậy sao? Trẫm gặp thời nhiều hoạn nạn, khai cơ lập nghiệp rất khó khăn, may nhờ có phước trời và lòng người mà gây nên công nghiệp, ấy là do tổ tông tích tụ nhân đức mà có được vậy. Trẫm mãi nghĩ chuyện đó, bèn chép vào sách gọi là Lam Sơn Thực Lục (sao lục chuyện thực núi Lam), cũng bởi tôn trọng ý nghĩa của cội rễ, và cùng kể sự nghiệp gian nan của trẫm mà truyền bảo cho con cháu vậy.

Lúc ấy là:

Ngày lành, tháng một, năm thứ tư hiệu Thuận Thiên.

Chủ động núi Lam đề tựa.

Lê Văn Đặng dịch

Seattle, 23-XI-2002